145. MEKTUP

١٤٥ – ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الْخَامِسُ وَالْاَرْبَعُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْمُفْتِى عَبْدِ الرَّحْمَنِ فِى بَيَانِ اَنَّ مَشَائِخَ الطَّرِيقَةِ النَّقْشَبَنْدِيَّةِ قَدَّسَ اللّٰهُ تَعَالَى اَسْرَارَهُمْ اخْتَارُوا ابْتِدَاءَ السَّيْرِ مِنْ عَالَمِ الْاَمْرِ وَبَيَانِ سِرِّ عَدَمِ تَأَثُّرِ بَعْضِ مُبْتَدِيي هٰذِهِ الطَّرِيقَةِ بِسُرْعَةٍ ﴾

ثَبَّتَنَا اللّٰهُ سُبْحَانَهُ وَاِيَّاكُمْ عَلَى جَادَّةِ الشَّرِيعَةِ الْمُصْطَفَوِيَّةِ عَلَى صَاحِبِهَا الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَالتَّحِيَّةُ وَيَرْحَمُ اللّٰهُ عَبْدًا قَالَ اٰمِينًا اِعْلَمْ اَنَّ مَشَائِخَ الطَّرِيقَةِ النَّقْشَبَنْدِيَّةِ قَدَّسَ اللّٰهُ اَسْرَارَهُمْ اخْتَارُوا اِبْتِدَاءَ السَّيْرِ مِنْ عَالَمِ الْاَمْرِ وَصَارُوا يَقْطَعُونَ مَسَافَةَ عَالَمِ الْخَلْقِ فِى ضِمْنِهِ بِخِلَافِ مَشَائِخِ سَائِرِ الطُّرُقَاتِ فَاِنَّ اِبْتِدَاءَ سَيْرِهِمْ مِنْ عَالَمِ الْخَلْقِ وَبَعْدَ طَيِّ مَسَافَةِ عَالَمِ الْخَلْقِ يَضَعُونَ الْقَدَمَ فِى عَالَمِ الْاَمْرِ وَيَصِلُونَ اِلَى مَقَامِ الْجَذْبَةِ وَلِهٰذَا كَانَ طَرِيقُ النَّقْشَبَنْدِيَّةِ أَقْرَبَ الطُّرُقِ فَلَاجَرَمَ صَارَتْ نِهَايَةُ الْآخَرِينَ مُنْدَرِجَةً فِى بِدَايَتِهِمْ ﴿ع﴾: **وَقِسْ مِنْ حَالِ بُسْتَانِى رَبِيعِى** * وَمَعَ كَوْنِ اِبْتِدَاءِ سَيْرِهِمْ مِنْ عَالَمِ الْاَمْرِ لَايَتَأَثَّرُ بَعْضُ الطَّالِبِينَ مِنْ هٰذِهِ الطَّرِيقَةِ بِسُرْعَةٍ وَلَا يَجِدُونَ الْحَلَاوَةَ وَلَا التَّلَذُّذَاتِ الَّذِى هُوَ مِنْ مُقَدِّمَةِ الْجَذْبَةِ بِالسُّهُولَةِ وَوَجْهُ ذٰلِكَ اَنَّ لَطَائِفَ عَالَمِ الْاَمْرِ ضَعِيفَةٌ فِيهِمْ بِالنِّسْبَةِ اِلَى عَالَمِ الْخَلْقِ وَهٰذَا الضَّعْفُ هُوَ الَّذِى صَارَ سَدَّةً فِى طَرِيقِ التَّأْثِيرِ وَالتَّأَثُّرِ وَامْتِدَادُ زَمَانِ بَطْءِ التَّأَثُّرِ اِلَى اَنْ يَقْوَى لَطَائِفُ عَالَمِ الْاَمْرِ فِيهِمْ وَتَغْلِبَ عَلَى عَالَمِ الْخَلْقِ وَأَنْ يَنْعَكِسَ الْاَمْرُ وَعِلَاجُ هٰذَا الضَّعْفِ بِحَيْثُ يَكُونُ مُنَاسِبًا لِهٰذِهِ الطَّرِيقَةِ هُوَ التَّصَرُّفُ التَّامُّ مِنْ صَاحِبِ التَّصَرُّفِ وَالْعِلَاجُ الْمُنَاسِبُ لِسَائِرِ الطُّرُقِ تَقْدِيمُ تَزْكِيَةِ النَّفْسِ وَالرِّيَاضَاتِ الشَّدِيدَةِ وَالْمُجَاهَدَاتِ الشَّاقَّةِ الْوَاقِعَةِ عَلَى وَفْقِ الشَّرِيعَةِ عَلَى صَاحِبِهَا الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَالتَّحِيَّةُ وَيَنْبَغِى أَنْ يُعْلَمَ اَنَّ بَطْءَ التَّأَثُّرِ لَيْسَ مِنْ عَلَامَةِ نُقْصَانِ الْاِسْتِعْدَادِ وَكَمْ مِنْ طَائِفَةٍ تَامِّى الْاِسْتِعْدَادِ يَبْتَلُونَ بِهٰذَا الْبَلَاءِ وَالسَّلَامُ

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Müftü Abdurrahman'a yazılmış olup Nakşbendî tarîkatı şeyhlerinin (Kaddesallahu Esrârahum) seyre, âlem-i emrden[250] başlamayı tercih ettiklerini ve bu tarîkata bazı yeni başlayanların süratle etkilenmemesinin sırrını açıklamaktadır.

Allah Subhânehû bizleri şerî'at-ı Mustafa yolu üzerinde sabit kılsın. Salât, selam ve ihtiram o şerî'atın sahibinin üzerine olsun. Ve bu duaya "âmîn" diyen kula Allah rahmetiyle muamele etsin.

Bilmek gerekir ki; Nakşibendi tarîkatı şeyhleri (Kaddesallahu Esrârahum) seyre, âlem-i emrden başlamayı tercih ettiler ve âlem-i emrin zımnında âlem-i halkın[251] mesafesini de katettiler. Diğer tarîkatların şeyhleri böyle değildir; çünkü onların seyri âlem-i halktan başlar. Âlem-i halkın mesafesini aştıktan sonra âlem-i emre ayak basarlar ve cezbe makamına ulaşırlar. Bundan dolayıdır ki Nakşibendi yolu, yolların en yakınıdır. Şüphesiz diğerlerinin nihâyette ulaştıklarını bunlar işin başında yaşarlar.

"Bostanımın halinden baharımı anla!" (Şiir).

Bazı müritler, seyirleri âlem-i emrden başlamasına rağmen bu tarîkattan süratle etkilenmezler ve işin tadına varamazlar. Cezbenin başlangıcı olan lezzete de kolaylıkla ulaşamazlar. Bunun sebebi; bunların içinde âlem-i emrin latifeleri âlem-i halka göre zayıftır. İşte bu zayıflık etki ve etkilenme yolunda bir engel oluşturmaktadır. Bunlardaki yavaş etkilenme süresinin uzaması, âlem-i emrdeki latifeleri güçlendirene ve bu latifelerin âlem-i halka baskın çıkarak işin tersine dönmesine kadardır. Bu zayıflığın bu tarîkata uygun olan ilacı tasarruf sahibi birinden gelecek olan tam tasarruftur. Diğer tarîkatlara uygun olan ilaç ise şerî'ata uygun bir şekilde nefis tezkiyesini[252], yoğun riyâzetleri[253] ve ağır mücâhedeleri öne almaktır. Salât, selam ve saygı o şerî'atın sahibi üzerine olsun.

---

250 Bir sebebe bağlı olmaksızın Hakk'tan meydana gelen âlemdir. Melekûtun karşılığı olarak da kullanılır. (Dr. Abdu'l-Mun'im el-Hafenî, Mu'cemu mustalahâti's-Sûfiyye, s. 181, Dâru'l-Mesîra, 1987 Beyrut) Akıl, ruh ve nefis emir âlemindendir.

251 Âlem-i halk: Sebebe bağlı olarak vucûda gelen âlemdir. Şehâdet âleminin karşılığı olarak da kullanılır. (Dr. Abdu'l-Mun'im el-Hafenî, Mu'cemu mustalahâti's-Sûfiyye, s. 181, Dâru'l-Mesîra, 1987 Beyrut) Felekler, unsurlar ve maddî şeyler halk âlemindendir.

252 Tezkiye için bkz. C. 1, Mektup 9'daki ilgili dipnotlar.

Bilinmeli ki; yavaş etkilenmek istidad noksanlığının göstergesi değildir. Çünkü nice topluluklar var ki tam bir istidada sahip oldukları halde bu belaya dûçar olmuşlardır.

Vesselam.

KELİME ANLAMI

145. ≺ : اَلْمَكْتُوبُ الْخَامِسُ وَالْاَرْبَعُونَ وَالْمِائَةُ **Yüz kırk beşinci mektup** اِلَى الْمُفْتِى عَبْدِ الرَّحْمٰنِ **Müftü Abdurrahman'a yazılmıştır** *(Neye ilişkindir?)* فِى بَيَانِ **Şunun beyanına ilişkindir** اَنَّ مَشَائِخَ الطَّرِيقَةِ النَّقْشَبَنْدِيَّةِ **Şüphesiz Nakşîbendi Tarîkatı şeyhleri;** قَدَّسَ اللّٰهُ تَعَالٰى اَسْرَارَهُمْ **Allâh-u Teâla, onların sırlarını mukaddes kılsın** اخْتَارُوا **Seçmişlerdir** *(Neyi?)* اِبْتِدَاءَ السَّيْرِ **Seyre başlamayı** *(Nerden?)* مِنْ عَالَمِ الْاَمْرِ **Âlem-i Emir'den** وَبَيَانِ سِرِّ عَدَمِ تَأَثُّرِ بَعْضِ مُبْتَدِيِي هٰذِهِ الطَّرِيقَةِ **Bir de bu tarîkata bazı yeni başlayanların etkilenmemesinin sırrını açıklamaktadır** *(Nasıl etkilenmemesi?)* بِسُرْعَةٍ **Süratle** ≻

عَلٰى جَادَّةِ *(Ne üzerinde?)* ثَبَّتَنَا اللّٰهُ سُبْحَانَهُ وَاِيَّاكُمْ Allah Sübhânehû, bizi ve sizi sabit kılsın الشَّرِيعَةِ الْمُصْطَفَوِيَّةِ Şerîat-ı Mustafaviyye Caddesi üzerinde عَلٰى صَاحِبِهَا O Şerîat'ın sahibine olsun *(Ne?)* اَلصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَالتَّحِيَّةُ Salât, selam ve hayır dileği وَيَرْحَمُ اللّٰهُ عَبْدًا Allah, o kula merhâmet etsin ki; قَالَ آمِينًا Bu duaya "Amin" dedi اِعْلَمْ Bil ki; اَنَّ مَشَائِخَ الطَّرِيقَةِ النَّقْشَبَنْدِيَّةِ Nakşîbendi Tarîkatı şeyhleri قَدَّسَ اللّٰهُ اَسْرَارَهُمْ Allah, sırlarını mukaddes kılsın اخْتَارُوا Seçmişlerdir *(Neyi?)* اِبْتِدَاءَ السَّيْرِ Seyre başlamayı *(Nereden?)* مِنْ عَالَمِ الْاَمْرِ Âlem-i Emir'den وَصَارُوا Ve oldular *(Ne?)* يَقْطَعُونَ Kat eder *(Neyi?)* مَسَافَةَ عَالَمِ الْخَلْقِ Âlem-i Halk'ın mesâfesini *(Nerede?)* فِى ضِمْنِهِ Âlem-i Emr'in kapsamında بِخِلَافِ مَشَائِخِ سَائِرِ الطُّرُقَاتِ Diğer tarîkatların şeyhlerinin tam tersine فَاِنَّ اِبْتِدَاءَ سَيْرِهِمْ Zira onların seyrinin başlangıcı *(Neredendir?)* مِنْ عَالَمِ الْخَلْقِ Âlem-i

[253] Riyâzet: bkz. C. 1, Mektup 71, dipnot.

Halk'tandır وَبَعْدَ طَيِّ مَسَافَةِ عَالَمِ الْخَلْقِ Âlem-i Halk'ın mesafesini aştıktan sonra يَضَعُونَ الْقَدَمَ Ayak basarlar *(Nereye?)* فِى عَالَمِ الْاَمْرِ Âlem-i Emir'e وَيَصِلُونَ Ve ulaşırlar *(Nereye?)* اِلَى مَقَامِ الْجَذْبَةِ Cezbe Makamı'na وَلِهَذَا Bu sebeple كَانَ طَرِيقُ النَّقْشْبَنْدِيَّةِ Nakşîbendi yolu olmuştur *(Ne?)* أَقْرَبَ الطُّرُقِ Yolların, Allah'a en yakını فَلاَجَرَمَ Şüphesiz صَارَتْ Olmuştur *(Ne?)* نِهَايَةُ الْآخَرِينَ Diğerlerinin sonda ulaştıkları *(Ne olmuştur?)* مُنْدَرِجَةً Münderic *(Nereye?)* فِى بِدَايَتِهِمْ Onların başta yaşadıklarına (ع): Mısra: وَقِسْ Anla! *(Neden?)* مِنْ حَالِ بُسْتَانِى Bostanımın halinden *(Neyi?)* رَبِيعِى Baharımı وَمَعَ كَوْنِ ابْتِدَاءِ سَيْرِهِمْ Nakşîbendilerin seyri, başlamasına rağmen *(Nereden?)* مِنْ عَالَمِ الاَمْرِ Âlem-i Emir'den لاَيَتَأَثَّرُ Etkilenmez *(Kim?)* بَعْضُ الطَّالِبِينَ Bazı müridler *(Neden?)* مِنْ هَذِهِ الطَّرِيقَةِ Bu tarîkattan *(Neyle?)* بِسُرْعَةٍ Süratle وَلاَ يَجِدُونَ الْحَلاَوَةَ Tatlılık bulamazlar وَلاَ التَّلَذُّذَاتِ Lezzet de alamazlar اَلَّذِى هُوَ Ki, o lezzet *(Nedir?)* مِنْ مُقَدِّمَةِ الْجَذْبَةِ Cezbenin başlangıcıdır *(Bu lezzeti nasıl alamazlar?)* بِالسُّهُولَةِ Kolaylıkla وَوَجْهُ ذَلِكَ Bunun sebebi şudur: اَنَّ لَطَائِفَ عَالَمِ الْاَمْرِ Şüphesiz Âlem-i Emr'in latifeleri *(Nedir?)* ضَعِيفَةٌ فِيهِمْ Onlar da zayıftır *(Neye göre?)* بِالنِّسْبَةِ اِلَى عَالَمِ الْخَلْقِ Âlem-i Halk'a göre وَهَذَا الضَّعْفُ Bu zayıflık هُوَ الَّذِى İşte o; صَارَ سَدَّةً Engel olmuştur *(Nerede?)* فِى طَرِيقِ التَّأْثِيرِ وَالتَّأَثُّرِ Etkileme ve etkilenme yolunda وَامْتِدَادُ زَمَانِ بُطْءِ التَّأَثُّرِ Yavaş etkilenme süresinin uzaması *(Nereye kadardır?)* اِلَى اَنْ يَقْوَى Güçleninceye kadardır *(Ne?)* لَطَائِفُ عَالَمِ الاَمْرِ Âlem-i Emr'in latifeleri *(Nerede?)* فِيهِمْ Onlarda وَتَغْلِبَ عَلَى عَالَمِ الْخَلْقِ Âlem-i Halk'a üstün gelinceye وَأَنْ يَنْعَكِسَ الْاَمْرُ Ve iş, tersine dönene kadardır وَعِلاَجُ هَذَا الضَّعْفِ Bu zayıflığın ilacı بِحَيْثُ O şekilde ilaç ki; يَكُونُ مُنَاسِبًا Uygun oluyor *(Neye?)* لِهَذِهِ الطَّرِيقَةِ Bu tarîkata *(Nedir o?)* هُوَ التَّصَرُّفُ التَّامُّ Tam tasarruftur (manevi tesir ve yetkidir) *(Kimden gelecek?)* مِنْ صَاحِبِ التَّصَرُّفِ Tasarruf sahibinden وَالْعِلاَجُ الْمُنَاسِبُ Uygun olan ilaç ise *(Neye?)* لِسَائِرِ الطُّرُقِ Diğer tarîkatlara *(Nedir?)* تَقْدِيمُ تَزْكِيَةِ النَّفْسِ Nefis tezkiyesini وَالرِّيَاضَاتِ الشَّدِيدَةِ Ağır riyâzetleri وَالْمُجَاهَدَاتِ الشَّاقَّةِ Ve yorucu çabaları, öne almaktır *(Öyle tezkiye, riyâzet ve*

عَلَى Şerîat doğrultusunda عَلَى وَفْقِ الشَّرِيعَةِ *(Nasıl?)* Gerçekleşen اَلْوَاقِعَةِ *çaba ki;* صَاحِبِهَا O Şerîat'ın sahibine olsun *(Ne?)* اَلصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَالتَّحِيَّةُ Salât, selam ve hayır dileği وَيَنْبَغِي أَنْ يُعْلَمَ Bilinmesi gerekir ki; اَنَّ بَطْءَ التَّأَثُّرِ Şüphesiz etkilenmenin yavaşlığı لَيْسَ Değildir *(Ne?)* مِنْ عَلَامَةِ نُقْصَانِ الْاِسْتِعْدَادِ Kâbiliyet eksikliğinin işâreti وَكَمْ مِنْ طَائِفَةٍ Nice topluluk vardır تَامِّي الْاِسْتِعْدَادِ Ki kâbiliyetleri de tamdır يَبْتَلُونَ Dûçar olmuşlardır *(Neye?)* بِهَذَا الْبَلَاءِ Bu belaya وَالسَّلَامُ Selam ile